

Rapport
fra ekstern periodisk programevaluering av
Masterstudiet i Sykepleievitenskap ved Universitetet i Oslo.

Hedda Eik Grape
Gunnar Handal
Line Nortvedt
Edel Jannecke Svensen
Lars Inge Terum

Rapport fra ekstern periodisk programevaluering av Masterstudiet i Sykepleievitenskap ved Universitetet i Oslo.

Evalueringsgruppens oppnevning, mandat, sammensetning og virksomhet.

Evalueringsgruppen ble oppnevnt i brev av 2.2.2010 fra Det medisinske fakultet ved studiedekan Britt-Ingjerd Nesheim. Evalueringen er et ledd i fakultetets og UiOs kvalitetssystem som ifølge prosedyren skal gjennomføres hvert fjerde år. Det heter i disse at ”Hensikten ... er å foreta en helhetlig vurdering av programmet, på bakgrunn av den informasjon som er fremkommet i perioden, og slik komme frem til tiltak som sikrer og styrker programmets kvalitet. Utviklingsaspektet vektlegges fremfor kontroll.”

Evalueringsgruppen fikk følgende sammensetning:

- Professor emeritus Gunnar Handal, UiO (leder).
- Professor Lars-Inge Terum fra Senter for profesjonsstudier, Høgskolen i Oslo.
- Stipendiat Line Nortvedt, Høgskolen i Oslo, Studentrepresentant fra Sykepleievitenskap.
- Høgskolelektor Hedda Eik Grape, Høgskolen i Oslo, Studentrepresentant fra Helsefagvitenskap. (Hedda Eik Grape er fra 01.08.2010 tilsatt som stipendiat ved Institutt for helsefag ved UiO).
- Fagutviklingssykepleier Edel Jannecke Svendsen, Oslo Universitetssykehus (sekretær).

Gruppens mandat har vært å foreta en samlet vurdering av følgende forhold:

- Er målene for programmet, slik det er beskrevet i programplanene, oppnådd?
- Er målene godt formulert og er de hensiktsmessige?
- Studiekvaliteten på programmet, og eventuelle tiltak som bør gjennomføres for å forbedre studieprogrammet.
- Bør programmet videreføres, endres eller nedlegges.

Dessuten lister oppnevningensbrevet en rekke punkter som evalueringsgruppen skal gjennomgå som grunnlag for sine konklusjoner på de fire punktene ovenfor. Alle disse punktene er omtalt i rapporten nedenfor.

Tidsfristen for evalueringsarbeidet var opprinnelig satt til 15.6.10 men ble forlenget til 15.10.10 av arbeidsmessige grunner. Sykdom og problemer med kvalitetssikring av gjennomføringsdata har ført til at arbeidet er blitt ytterligere forsinket slik at rapporten nå leveres 9.12.2010.

Gruppen har hatt seks møter og har dessuten kommunisert på e-post. Dessuten har gruppens medlemmer observert eksempler på undervisning innenfor programmet, gjennomgått lister over beståtte mastergradsoppgaver, undersøkt personalets publisering og gjennomgått statistikk over opptak og gjennomstrømming av studenter. Gruppen har også hatt møte med programledere. I tillegg har gruppen fått gjennomført en spørreundersøkelse til studenter som startet studiet H-10 og studenter som er i gang med, men ikke har avsluttet studiet. Denne undersøkelsen er gjennomført av Senter for profesjonsutdanning ved HiO under ledelse av professor Lars Inge Terum. Resultatene fra de ulike undersøkelsene vil bli rapportert nedenfor. En sammenfatning av resultatene fra undersøkelsen (som også omfatter studenter på masterstudiet i Helsefagvitenskap) følger som vedlegg 1. Evalueringsgruppen leverer en samlet rapport fra sitt arbeid.

Vurdering av kvaliteten i mastergradsprogrammet.

INNTAKSKVALITET

Masterprogrammet rekrutterer studenter med samme profesjonsbakgrunn hvor alle er utdannet sykepleiere. I utdanningen må det inngå grunnutdanning fra sykepleie på høgscolenivå som er godkjent som 180 sp i en bachelorgrad. Det er ikke krav om praksis for å søke på studiet og studentene kan i stor grad søke direkte fra bachelorutdanningen.

Opptaksrammen til studiet er 40 studenter og opptak skjer en gang i året med studiestart i høstsemesteret. Søkingen til studiet har vært god frem til 2009 da søkertallet gikk betydelig ned og dette kullet er på bare 22 studenter etter frafall og permisjoner.

Tabell 1. Søking og opptak til mastergradstudiet i Sykepleievitenskap for perioden 2003 – 2010.

Årskull	Kvalifiserte søkere	Tilbudt plass	JA-svar	Møtt*
2003	74	55		27
2004	84	66	51	42
2005	82	68	52	37
2006	99	73	49	39
2007	95	63	49	37
2008	81	66	45	39
2009	58	42	31	19
2010	65	48	39	23

- Antall studenter som betalte semesteravgift og/eller godkjente studieplanen.

Prosentandelen av de kvalifiserte søkerne som blir tatt opp varierer mellom 33 prosent (2009) og 50 prosent (2004) med et gjennomsnitt på ca 40 prosent. Søkerne sies å fordele seg rimelig likt mellom hel- og deltidsopplegget. Av de studentene som svarte på den surveyundersøkelsen¹ som er gjennomført, oppga 60 prosent at de tok studiet på deltid. Det virker som mange studenter skifter mellom status som hel- og deltidsstudenter gjennom studieperioden, noe som skaper vansker i studiestatistikken. Det tas opp få studenter med minoritetsbakgrunn eller utenlandsstudenter.

¹ Den omfatter 117 studenter fra kull med opptak mellom 2003 og 2010, flest fra de fem siste årene. Se vedlegg 1 for nærmere redegjørelse for denne surveyundersøkelsen.

Opptakskravene ble offisielt endret ved 2010-opptaket, men de samme reglene ble også benyttet ved 2009 opptaket. Avdelingen har derfor i realiteten ett års erfaring med de nye reglene. Endringene bestod i at poeng for praksis falt bort. Det gis etter de nye reglene heller ikke poeng for kliniske videreutdanninger som er eldre enn 10 år. Det gis fortsatt tilleggs-poeng (maks to) for relevant videreutdanning (av minst 10 stp omfang der 60 stp gir ett poeng). I tillegg er det krav om C eller bedre i snitt fra grunnutdanningen. Dessuten må søkerne fylle ut et motivasjonsskriv som det også gis opptakspoeng for.

Surveyen viser også at mange studenter har tatt fag eller emner ved universitet/høgskole etter grunnutdanningen. Knappt 60 prosent har tatt emner tilsvarende minst 30 studiepoeng. Vel 3 av 10 studenter har tatt Ex. phil. Det er vel 60 prosent av studentene som i surveyen oppgir at de tar studiet på deltid. Dessuten fremkommer det også at mer enn 8 av 10 studenter har lønnet arbeid ved siden av studiet. Dette er naturlig nok mest vanlig blant deltidsstudentene men nesten 1/3 av heltidsstudentene har også lønnet arbeid. De fleste jobber mindre enn 19 timer per uke.

I surveyen oppgir flertallet at de har valgt denne utdanningen fordi de ønsker å kvalifisere seg for en ny type stilling. Samtidig gir forholdsvis mange uttrykk for at de i flere år har visst at det var akkurat denne utdanningen de ville ta. Mange ser også på studiet som et ledd i sin personlige/faglige utvikling.

Surveyen viser at de fleste av søkerne har yrkespraksis og innehar stillinger i helsevesenet (med varierende grad av permisjon). Vi har ikke kjennskap til om andelen studenter som kommer direkte fra grunnutdanningen er stigende eller synkende. Avdeling for sykepleievitenskap opplever selv at de i de siste kullene har fått en yngre studentgruppe og en studentgruppe som er mer vant til å skrive, reflektere og tenke akademisk. Dette relateres til at studentene har en nyere utdanning. Kravet om at søkere må ha en gjennomsnittskarakter på C eller bedre fra grunnutdanningen, har ført til at søkermassen reduseres. Dette har medført at tilbudet ikke blir gitt til så mange og at rammen på 40 studieplasser ikke har vært mer enn ca halvt fylt de siste to årene. De forrige kriteriene ga stor uttelling for praktisk erfaring og kliniske videreutdanninger. Avdelingen mente da at de fikk en studentgruppe som hadde vanskelig for å tilfredsstille studiets akademiske krav. En del av studentene benyttet studiepllassen som attføringstiltak eller under helsereelatert omskolering, og hadde dermed kanskje ikke den riktige motivasjonen.

Til tross for at studiet har en relativt høy andel studenter som følger heltidsprogrammet, har ca 1/3 av dem lønnet arbeid ved siden av studiene. En del har dessuten omsorgsoppgaver. En må derfor forvente at gjennomstrømmingen kan preges av dette. Det virker som studieledelsen er oppmerksom på at studentenes bakgrunn og tid til studier har betydning for gjennomstrømmingen og tar grep for å regulere opptaket i forhold til noen slike faktorer. Evalueringsgruppen ser det som viktig at dette arbeidet fortsetter. Den vil også anta at et masterstudium i Sykepleievitenskap burde kunne ha interesse for utlandske studenter med sammenlignbar grunnutdanning som potensielle studenter. Problemet med norsk som

undervisningspråk vil imidlertid kunne være til hinder for dette. Nedgangen i antall kvalifiserte søkere – og de små studentkullene – bør stimulere til nytenkning om rekruttering.

PROGRAMKVALITET

Beskrivelse av studieopplegget.

Sykepleievitenskap ble opprettet i 1985, og ble en del av medisinsk fakultet i 1993, med eget doktorgradsprogram samme år. For 10 år siden var det fire steder hvor det var mulig å ta hovedfag i sykepleievitenskap (eller helsefag). I dag er det 56 ulike tilbud om masterstudier for den samme sykepleiegruppen.

Hovedfag i sykepleie gikk ut og ble erstattet av masterutdanningen fra høsten 2003. I 2004 ble Institutt for sykepleievitenskap slått sammen med Institutt for helsefag og etablert som to seksjoner i et felles institutt, men seksjonene har hele tiden vært fordelt på to geografiske steder.

Studieopplegget presenteres slik i studieplanen:

4. semester	SYKVIT4400 - Masteroppgave , inkludert masteroppgaveseminarer knyttet til metodefordypning og faglig fordypning		
3. semester	SYKVIT4400 - Masteroppgave , inkludert masteroppgaveseminarer knyttet til metodefordypning og faglig fordypning		
2. semester	SYKVIT4223 - Metodefordypning	SYKVIT4310 - Fordypningsemne	
1. semester	SYKVIT4011 - Sykepleievitenskap og -tjeneste	SYKVIT4012 - Sykepleievitenskapens teori- og verdigrunnlag	SYKVIT4021 - Sykepleievitenskapelig tenkning og metoder
	10 studiepoeng	10 studiepoeng	10 studiepoeng

Fig 1: Studieopplegg for mastergradsstudiet i Sykepleievitenskap (heltid)

Undervisningen på masterstudiet er organisert med et heltidsprogram over to år og et deltidsprogram over inntil fire år. Tre emner har siden 2003 vært obligatoriske, og ikke utbyttbare: 'Sykepleievitenskapens teori- og idégrunnlag' (SYKVIT4012), 'Sykepleieven-

skapelig tenkning og metoder' (SYKVIT4021) og 'Masteroppgaven' (SYKVIT4400). De andre emnene er utbyttbare etter søknad til programrådet. Det er sjelden at studenter tar tilsvarende, eller utbyttbare emner ved andre læresteder. Fra høsten 2004 ble undervisningen organisert slik at ingen emner overlapper hverandre; hvert emne avsluttes med innlevering av eksamen før nytt emne starter opp.

Programmet er delt opp i følgende seks emner.

1. *Sykepleievitenskap og -tjeneste* (SYKVIT4011) 10 stp.
Emnet gir en innføring i hva som kjennetegner vitenskapelig kunnskap i sykepleien. Det legges vekt på hvordan utvikling i sykepleietjenesten kan fremmes gjennom evaluering og forskning. Sykepleiens normative grunnlag som samfunnstjeneste belyses og diskuteres. Dessuten behandles sykepleievitenskap som grunnlag for evaluering og endring av sykepleietjeneste, ledelse og utdanning.
2. *Sykepleievitenskapens teori- og verdigrunnlag* (SYKVIT4012) 10 stp.
Sentrale perspektiver på sykepleie som fag og vitenskap presenteres og diskuteres. Videre analyseres sykepleievitenskapens teoretiske grunnlag, sykepleiens idéhistorie. Dessuten behandles aktuelle teorier og begreper i sykepleie, verdigrunnlag og etisk grunnlagstenkning samt vitenskapsfilosofiske spørsmål innen sykepleievitenskapen.
3. *Sykepleievitenskapelig tenkning og metoder* (SYKVIT4021) 10 stp.
Emnet gir et grunnlag for forståelse av alle elementer i et vitenskapelig arbeid, fra valg av vitenskapsteoretisk ståsted til publisering av resultater. I emnet vektlegges sammenhengen mellom kunnskapsstatus, valg av problemstillinger og design i sykepleieforskning. Forskningsprosessen er i fokus, og forskningsetiske overveielser, normer og retningslinjer for god forskning utdypes. Dessuten gjennomgås litteratursøk og kritisk vurdering av teori og forskning.
4. *Metodefordypning* (SYKVIT4223) 15 stp.
Emnet gir innsikt i grunnleggende prinsipper og utfordringer ved anvendelse av både kvantitative og kvalitative forskningstilnæringer innenfor sykepleiens område. Etter avtale med instituttet, kan studenten gis anledning til å velge et annet emne enn det instituttet tilbyr, for eksempel som en del av studier ved annet studiested i inn- og utland.
5. *Fordypningsemne* (SYKVIT4310) 15 stp.

Hensikten med emnet er å gi studentene utdypet kjennskap til teoretiske, metodiske og empiriske problemstillinger innen aktuelle sykepleievitenskapelige temaer. Emnet legger tilrette for at studentene utformer en prosjektbeskrivelse for et selvvalgt tema. Instituttets satsningsområder for forskning danner en ramme rundt tilbudet av fordypningsemne. Etter avtale med instituttet, gis studenten anledning til å velge annen fordypning enn det instituttet tilbyr, for eksempel som en del av studier ved annet studiested i inn- og utland.

6. Masteroppgave (SYKVIT4400) 60 stp.

Hensikten med masteroppgavearbeidet er at studenten skal få erfaring med å gjennomføre et forskningsarbeid i henhold til forskningsetiske overveielser og normer og retningslinjer for god forskning. Masteroppgavearbeidet består av et selvstendig vitenskapelig arbeid og deltakelse i masteroppgaveseminar. Veiledning foregår i seminarer/grupper og som individuell veiledning. Rammen for veiledning er 20 timer.

Fra starten av mastergradsprogrammet var studiet utelukkende organisert for heltidsstudente. Fra 2005 har det også vært åpent for deltidsstudenter. Siden ingen emner undervises parallelt medfører dette at undervisningen for deltidsstudentene egentlig er en heltidsundervisning gjennom første eller andre halvdel av semesteret, varierende fra semester til semester.

Studiets formål og mål.

Planen for masterstudiet peker på følgende kompetanseområder (formål) som studiet leder frem mot:

- Fagutvikling og forskning,
- Undervisning og lederskap
- Klinisk sykepleie (utdypet teoretisk grunnlag)

Kunnskaper og ferdigheter som studentene skal utvikle (mål) for å oppnå slik kompetanse er: selvstendig og kritisk tenkning, vitenskapelig metode, fordypning i kunnskapsområder på seksjonens satsningsområder, oppbygging og strukturering av en større skriftlig tekst, logisk argumentasjon og fremstilling av konklusjoner fra egen undersøkelse.

Slik dette er formulert, viser målene at formålet 'Fagutvikling og forskning' vektlegges tydeligst i studiet. Det er ikke i målformuleringene noe spesielt som leder frem mot at studentene kvalifiseres for undervisning og ledelse, selv om en generell utdypet faglig kunnskap og forskingsferdigheter selvsagt også kan være til nytte for en slik virksomhet. Det samme gjelder for så vidt 'Klinisk sykepleie'. Det er den akademiske karriereveien som fremheves når en ser formåls- og målformuleringer under ett. For øvrig er målformuleringene for de enkelte emnene klart formulert og vil – uten større endringer – kunne innpasses i det Kvalifikasjonsrammeverket som studier ved UiO nå skal forholde seg til.

Evalueringsgruppen fikk opplyst at det planlegges oppstart av et klinisk mastergradsprogram i "avansert geriatrik sykepleie" i tillegg til det nåværende. Studentene skal dyktiggjøres i å gjøre vurderinger, forordne medikamenter, behandle og gjøre målinger. Planen for utdanningen er utviklet i samarbeid med representanter fra Den norske legeförening og Helsedirektoratet. Finansieringen av dette programmet er ennå ikke på plass, men Norsk sykepleierforbund har vist interesse for å medvirke finansielt..

Nytten av denne masteren er tenkt inn i kommunehelsetjenesten fordi man der trenger sykepleiere som har slike kvalifikasjoner. Dette anses også fornuftig ut fra en for liten legedekning. Det er ikke tenkt å legge dette programmet til høyskolene, fordi det ikke finnes høy nok kompetanse til å drive en slik type master der. Masteren vil være nært knyttet til en av forskergruppene ved Avdeling for sykepleievitenskap, som er den gruppen som det hevdes driver mest forskning om eldreomsorg i Norge. Etablering av programmet forutsetter ytterligere en fast vitenskaplig ansatt. Avdelingen håper å etablere dette tilbudet innenfor normalopptaket på 40 studenter og kommer kanskje til å satse på at 20 studenter følger den vanlige masteren og 20 den nye, som blir mer profesjonsorientert. Lignende masterutdanninger eksisterer i andre land og etableringen av denne hevdes å være i takt med tiden og situasjonen i kommunehelsetjenesten.

Evalueringsgruppen har ikke drøftet og tatt stilling til denne eventuelle utvidelsen/ endringen av studietilbudet på masternivå. Det er mulig at et slikt tilbud kunne kompensere for det reduserte studenttallet på det eksisterende mastegradsprogrammet, dersom en anser det urealistisk å øke rekrutteringen til dette.

Helhet og sammenheng i programmet for hel- og deltid

Programmet gir en grundig innføring i sykepleievitenskapens teorigrunnlag og forskningsmetoder. De ulike emnene bygger på hverandre, og programmet ser ut til å ha en god indre struktur for heltidsstudenten. Studentene ser ut til å dyktiggjøres i å ta de ulike stegene i forskningsprosessen, hvor målet er å produsere en masteroppgave eller vitenskapelig artikkel. Alle studenter har like omfattende undervisning i kvalitativ og kvantitativ metode. Den faglige tematiske fordypningen (SYKVIT4310) på 15 stp er også felles for alle studenter.

Den faglige fordypningen som skal danne grunnlag for studentenes valg av forskningstema ligger i siste halvdel av 2. studiesemester (heltid) og ser ut til å komme sent i progresjonen i forhold til at mange studenter allerede har valgt tema for masteroppgaven, og dette emnet vil derfor kunne oppleves som mindre interessant for en del av studentene.

Undervisningstilbudet for deltidsstudenter er – som nevnt – organisert slik at deltidsstudentene forventes å studere på fulltid i halve semesteret. Evalueringsgruppen mener at denne organiseringen er lite tilfredsstillende for deltidsstudentene som med sine yrkesforpliktelser har vanskelig for å følge et slikt undervisningstilbud. Dette kan derfor bidra til at færre deltidsstudenter gjennomfører studiet. Slik sett ser det ut til at masterstudiet klart favoriserer heltidsstudentene. Når surveyen viser at over 60 % av de studentene som svarer, oppgir at de er deltidsstudenter, er det grunn til å spørre om dette kan være en hensiktsmessig prioritering, med mindre man venter en endring i studentgruppens sammensetning. I tillegg til det overnevnte foregår analysekurset i forbindelse med egne data kun en gang per år, noe som er lite gunstig for deltidsstudenten, som da enten er kommet for langt eller for kort i prosessen med masteroppgave. Ifølge programleder er det imidlertid planer om å tilby dette både vår og høst.

Vi har ikke sett beskrivelser av i hvilken grad det er kontakt/samarbeid i oppgavearbeidet mellom masterstudentene og PhD-studentene.

Avdelingen gir uttrykk for at de lenge har vært misfornøyd med tilbudet til deltidsstudenten, og planlegger å omorganisere kurstilbudet. Evalueringsgruppen støtter dette.

Undervisningsformer

Undervisningen

Undervisningen skal fremme læresituasjoner hvor det rettes fokus mot deltagelse og fordypning. Studentene får gjennom studiet erfaring med ulike metoder i tilegning og formidling av kunnskap. Undervisningen foregår som forelesninger i større grupper, som gruppearbeid med studentfremlegg og som veiledning/undervisning i mindre grupper.

Undervisningen er gjennomgående forskningsrettet. Det legges opp til akademiske arbeidsmåter som skal gi kompetanse for kunnskapsproduksjon og forskning.

Undervisningen er i stor grad dialogbasert og bygger på et kunnskapssyn hvor lærer og studenter sammen konstruerer kunnskap. Forskeren/læreren vil i stor grad belyse relevante problemstillinger han/hun har arbeidet med i sin egen forskning. Studentene skal utvikle kunnskapen videre gjennom selvrefleksjon.

Det er opp til studenten selv å ta initiativ til veiledning og fremdrift av masteroppgaven. Fra avdelingens side stilles det krav om fremdriftsrapportering en gang per semester.

Små undervisningsgrupper med 8-12 deltagere ser ut til kun å tilbys det halvåret hvor masteroppgaven utarbeides.

Oppsummering fra undervisningsobservasjonene på SYKVIT 4310.

Det er blitt gjennomført tre undervisningsobservasjoner ved sykepleievitenskap, alle på emnet SYKVIT4310. På grunn av kursenes organisering sett i sammenheng med Evalueringsgruppens arbeidsperiode, har det vært umulig å observere flere ulike kurs. Observasjonene kan derfor kun gi et bilde av undervisningen på dette ene emnet og den observerte undervisningen trenger heller ikke være representativ for undervisningsformen generelt på kurset. På det meste av undervisningen er 'arbeidsform' f eks angitt som 'Oversiktsforelesning' mens den undervisningen vi observerte foregikk i de to ukene der det var 'Masteroppgaveseminar'.

Denne undervisningen foregår i andre halvdel av 2. semester (heltid) og går over ni uker der to av disse er avsatt til studentenes eget arbeid med sin prosjektskisse og én til masteroppgaveseminarer. Det er to undervisningsdager per uke med undervisning fra 9.15 til 14.30 med 45 minutters lunsjpause.

I løpet av de to hele dagene med masteroppgaveseminarer får alle studentene legge frem sitt foreløpige utkast til prosjektbeskrivelse. Det er 25 studenter som legger frem sine prosjektskisser i løpet av disse to dagene. Hver student legger inn sin prosjektskisse i FRONTER innen en oppgitt dato, slik at den er tilgjengelig for alle. Det foreligger en kort orientering fra seminarlærerne om hvordan skissen kan disponeres. De to lærerne som har undervisningsansvaret organiserer prosjektskissene i presentasjonsgrupper på tre og tre prosjekt (knyttet til de ulike øktene i programmet). Oversikten over dette deles ut til studentene på forhånd sammen med en orientering om hva de forberedte studentkommentarene kan ta opp. Innen hver gruppe skal studentene fordele prosjektene mellom seg slik at alle får en studentkommentar på sitt prosjekt i seminaret.

På seminaret er det avsatt 15 minutter til hver prosjektbeskrivelse. Denne tiden benyttes slik at den som har skrevet prosjektskissen får 3 minutter til å presentere den. Deretter deles resten av tiden (12 minutter) mellom 1-2 korte studentkommentarer og kommentar(er) fra de to lærerne.

Det er positivt at alle studenter får kommentarer på sine prosjektskisser. Dermed får også alle et visst kjennskap til hva deres medstudenter forsker på. Det er også positivt at studentene i dette emnet må arbeide med utviklingen av egen prosjektskisse over tid med muligheter både for individuell veiledning og fremlegg på dette oppgaveseminaret frem mot en mer ferdig prosjektskisse – som til slutt vurderes.

Det virker også som seminarlederne er godt forberedt på å kommentere skissene. Kvaliteten på studentkommentarene varierer derimot ganske mye. De andre studentene ser i varierende grad ut til å ha lest prosjektskissene. Hovedinntrykket (av observasjonene) er at studentene legger frem prosjekter som i de fleste tilfeller er nært knyttet til deres egen yrkespraksis og praksissted. Dette ser ut til å kunne medføre at

- *spredningen på temaer er stor og at det er lite samling om problemstillinger som er sentrale i fag- og forskningsfeltet. Prosjektene dreier seg mye om et ønske om å videreutvikle/forbedre eksisterende praksis eller dokumentere at den fungerer.*
- *det oppstår en visst 'husblindhet' der studentene har vanskelig for å løfte seg fra praktikerrollen til forskerrollen og få distanse til det fenomenet som skal undersøkes, og som de ofte selv er en del av. Forskning på egen praksis er en anerkjent problematisk forskningsform.*

For øvrig er inntrykket at den korte tiden som er til disposisjon per prosjekt, og at den skal deles på flere kommentatorer, medfører at kommentarene kan få preg av en viss 'overflatebehandling' av prosjektskissene. Det blir f.eks lite tid til samtale og grundig refleksjon om prosjektet. Mye av tiden går til å meddele de kommentarene som blir gitt.

De to lærerne gir hver for seg bra kommentarer på det enkelte prosjekt. Det virker imidlertid ikke som de er et resultat av en planlagt innbyrdes fordeling av ulike perspektiver for svarene

og de kan derfor virke mer dublerende enn supplerende. Det er derfor spørsmål om dagens praksis rettferdiggjør denne ressursbruken.

Til de to dagene samlet skal studentene sette seg inn i 20-25 prosjektskisser i tilstrekkelig grad til iallfall å ha utbytte av kommentarene og dessuten kunne gi egne innspill til noen av skissene. En sterkere konsentrasjon av denne forberedelsen til færre prosjekter kunne kanskje øke innsikten i det enkelte prosjekt og (hvis oppdraget ble gitt på forhånd) også føre til flere kommentarer på tvers av enkeltprosjektene.

På grunn av den korte tiden til hvert prosjekt blir fokuset primært på det individuelle prosjektet (presisering av problemstilling, valg av metode) og mindre på hvilken forståelse av forskning som prosjektene – samlet sett – representerer eller mer helhetlig på hvilke typer av problemstillinger og metoder som blir presentert. Studentene vil naturlig ha et primært fokus på sitt eget prosjekt og de får en viss hjelp til å utvikle det gjennom denne undervisningen, men muligheten til å løfte blikket over det enkelte prosjektet for å se på fellestrekk mellom dem og dermed øke forståelsen f eks for prinsipielt forskjellige forskningsmessige problemstillinger, teoretiske perspektiv osv, blir ikke like godt utnyttet.

Evalueringsgruppen mener at en bør vurdere om en deling av studentene i to parallelle grupper med 12-13 studenter i hver og én lærer, ville gi bedre tid til hver projektskisse og dermed både bedre kommentarer til det enkelte prosjekt og økte muligheter for å flytte samtalen opp på et meta-nivå.

Det kan også være ønskelig om det kunne bli gitt meta-kommentarer til de kommentarene som blir gitt (ikke minst fra studentene), slik at det kom tydeligere frem hva som blir kommentert – og hvordan.

Studiestartdagen ble også observert. Denne dagen hadde obligatorisk fremmøte, noe som kan innvirke på studentenes opplevelse av tilhørighet og fellesskap. Videre i studieforløpet er det kun masteroppgaveseminarene som er obligatoriske. I studentrepresentantenes velkomsthilsen på studiestartdagen ble det anbefalt å være engasjert, lese pensum før forelesningsrekkene starter, møte opp på alle forelesninger og å danne kollokviegrupper. I tillegg understreket en av lærerne, som presenterte sitt kurs, at studentene selv må være aktive på forelesninger, i diskusjoner, i gruppearbeid og med fremlegg. Dessuten forventet hun at alle leste pensumlitteratur før forelesningene startet.

Det kan være ønskelig at formål og mål for studiet blir kommentert ved studiestart bl a ut fra kommentaren ovenfor om at særlig ett av formålene synes prioritert. En slik klargjøring kan evt også bidra til å gi studiet en tydeligere innretning for studentene, noe det også da kan være lettere å komme tilbake til ved starten av de ulike emnene videre i studiet. Det vil også være naturlig at deltidsstudentenes situasjon blir kommentert og at det gis klare råd om hvordan de skal kunne mestre sitt studieforløp best mulig. Studiestartdagen bør, også etter Evalueringsgruppens mening, være obligatorisk.

Studentenes vurdering av studieopplegget og undervisningen – resultater fra surveyen.

I surveyen gir studentene en samlet vurdering av studiet. Da gir 28 prosent av de studentene som har svart på dette spørsmålet, uttrykk for at de er godt fornøyd med masterstudiet, men bare 5 prosent sier de er *svært fornøyd*. 2/3 av dem som svarer, plasserer seg her omtrent midt på skalaen.

Vel 75 prosent mener også her at *informasjon og beskjeder om studieopplegget blir formidlet på en effektiv måte*, samtidig kan det se ut som det er et visst forbedringspotensial i forhold til administrativ ryddighet. 28 prosent² markerer klar uenighet i påstanden om at utdanningen er preget av administrativt rot.

Knappt 50 prosent sier at lærerne klargjør hva målene er ved starten av hvert kurs, og knapt 40 prosent gir uttrykk for at studentenes ideer og forslag blir verdsatt i undervisningen, og at undervisningen gir motivasjon til selvstudium. Flertallet er uenige i påstanden om at undervisningen stort sett er preget av at lærer snakker. Flertallet av studentene gir også uttrykk for at lærerne er opptatt av å få tak i hvordan studentene tenker om faglige spørsmål. Vel 40 prosent av studentene mener lærerne oppmuntrer til refleksjon over sammenhengen mellom teori og praksis, og bare vel 30 prosent er sterkt uenige i påstanden om at undervisningen stort sett preges av gjennomgang av teorier som ikke settes i sammenheng med praksis. Bare vel 30 prosent av studentene oppgir at lærerne gir konstruktive tilbakemeldinger på innleverte arbeider.

46 prosent av studentene sier de forbereder seg gjennomgående godt til undervisningen, og 41 prosent sier de forsøker å ha en kritisk holdning til fagstoffet som formidles i studiet.

Knappt 75 prosent av studentene gir uttrykk for at det er viktig å holde seg oppdatert på forskning, og knapt 7 av 10 studenter mener studiet har gitt god anledning til å utvikle evnene til å lese og forstå forskningslitteratur.

Relativt få gir uttrykk for støtte til påstanden om at arbeidsbelastningen er for hard, og vel en femtedel av studentene er klart uenig i påstanden.

Studentene gir uttrykk for at det sosiale miljøet er godt, og 7 av 10 studenter er klart uenige i påstanden om at det er et dårlig miljø blant studentene.

Halvparten gir klart uttrykk for at de er sikre på at de har valgt riktig utdanning, og knapt 50 prosent gir uttrykk for at det var viktig for dem at det var akkurat dette studiet de skulle ta.

Samlet sett får studieopplegget og undervisningen positive vurderinger blant de studentene som svarer og som har fulgt (deler av) studiet. Det er likevel ikke overstrømmende tilbakemeldinger disse studentene gir. Det danner seg et bilde av et studium som i en viss grad er preget av lærerstyrt undervisning, men der studentene engasjeres til å delta og bidra med sine synspunkter. Når bare 1/3 sier seg ganske enig i påstanden om at de ofte leser

² Prosentene i det følgende referer til de som har benyttet 6 og 7 på skalaer fra 1-7.

fagstoff som ikke står på pensum, at ingen studenter er enig i at undervisningen ofte tar utgangspunkt i case, og 45 prosent mener at det er eksamen som først og fremst bestemmer hva de skal konsentrere seg om, bidrar dette til et inntrykk av et relativt tradisjonelt undervisningsopplegg. Likevel er over halvparten enige i at undervisningen gir motivasjon til selvstudium, en påstand nesten ingen av dem er uenig i.

Ut fra dette bør programansvarlig vurdere om det finnes muligheter for at undervisningen i 'kursdelen' av programmet kan tilby noe mer varierte undervisnings- og arbeidsformer enn det som preger dagens opplegg.

Læringsmiljø og programtilhørighet

Læringsmiljø

Studentene gis gode muligheter for å være aktive i den undervisningen som foregår. De blir invitert til å ta opp problemstillinger, være kritiske og diskutere med foreleserne, og de legger selv frem eget arbeid både i plenum og i mindre grupper. Det virker som om en i programmet legger vekt på en åpen kommunikasjon og på å gi kritiske tilbakemeldinger i et støttende klima.

Den formelle kontakten mellom studenter og lærere foregår i undervisnings- og veilednings-situasjoner. Den uformelle kontakten vanskeliggjøres ved at kontorene til de vitenskaplig ansatte og studentenes undervisningsrom er plassert i forskjellige bygg. Studenter og ansatte har tilgang til samme kantine, men denne kantinen benyttes ikke i særlig grad av de vitenskaplig ansatte.

Mastergradsseminarene – som foregår i den siste halvdel av programmet – er obligatoriske og studentene må dokumentere 75 prosent tilstedeværelse.

Dette er et godt virkemiddel for å få studentene til å holde kontakt med studentmiljøet.

Programtilhørighet

Når det gjelder programtilhørighet har sykepleievitenskap en unik posisjon som mono-faglig studietilbud. Studentene har samme grunnutdanning men også varierende yrkespraksis, noe som kan bidra til ulike perspektiv på den felles utdanningsbakgrunnen. Når det gjelder masteroppgavene er for eksempel ca halvparten knyttet til somatikk men det er også oppgaver med utgangspunkt i psykiatri, rehabilitering og eldreomsorg.

Ved introduksjonsdagen 16.08.10 ble det ikke lagt spesiell vekt på hvorfor/hvordan studentene ville få nytte av masterstudiet i sykepleievitenskap.

Det virker som mastergradsstudiet har et rimelig godt studiemiljø. At undervisningen er samlet på hele dager kan bidra til at studentene samles og utgjør en viss helhet, selv om dette

– som nevnt over – skaper problemer for deltidsstudentene. Plasseringen av studenter og personale i to atskilte bygg er imidlertid med på å splitte studiemiljøet til en viss grad.

Vurderingsformer

Emner på 15 stp vurderes ved såkalte 'emneoppgaver' som studentene får tildelt ved starten av emnet og som de arbeider individuelt med – under veiledning – gjennom den perioden de studerer emnet. Det dreier seg her i starten om samme oppgave for alle studenter men etter hvert arbeider studentene med ulike problemstillinger eller yrkessituasjoner for å belyse oppgaver som i utgangspunktet har en felles utforming.

Emner på 10 stp blir vurdert i form av 'hjemmeoppgaver' gitt på slutten av emnet med fem dager til disposisjon og uten veiledning. Det leveres en individuell skriftlig oppgave på 2500 til 3500 ord (+/- 10 %) inkludert referanseliste. Det gis gradert karakter på fire av emnene samt på masteroppgaven. På fordypningsemnet, hvor studentene skal utforme en prosjektbeskrivelse gis det karakterene bestått/ikke bestått. Masteroppgaven kan leveres som monografi på 30000 ord (+/- 10 %) eller som en artikkel med refleksjonsoppgave. Kun et fåtall av oppgavene leveres i det sistnevnte formatet.

Etter at sensuren er falt, gis det ved hver eksamen tilbakemelding om evalueringen i samlet kull. På den måten får studentene god kjennskap til grunnlaget for bedømmelsen og behovet for individuell formalisert begrunnelse sies å bli redusert.

To interne lærere sensurerer oppgavene på de obligatoriske kursene (4021 og 4012). Ved ikke-obligatoriske kurs deler to interne sensorer oppgavene seg imellom og setter karakter. Imidlertid blir seks tilfeldig valgte oppgaver sensurert av begge de interne sensorene slik at man kontrollerer at man ligger likt i nivå. Utvalget foretas av studiekoordinator. På masteroppgaven er det en intern og en ekstern sensor. Dessuten deltar veileder på sensurmøtet, men er ikke med på å fastsette karakteren. Dette betyr at ved en stor andel av sensureringen er det bare én sensor alene som setter karakteren til studenten. Ifølge programleder skjer dette for å begrense arbeidsmengden for de ansatte.

Studiet har ikke noen tilsynssensor, angivelig fordi en ikke har funnet en villig kandidat til jobben. Imidlertid ser dette ut til å endre seg, da man nå har fått en kandidat som er villig til å gå inn og se kritisk på sensureringen. Avdelingen håper dette kan formaliseres raskt.

Det er blitt arbeidet godt internt på studiet med studentevaluering av studieopplegg og undervisning. Resultatene fra dette forsøkes brukt til å foreta justeringer av opplegget.

Den summative evalueringen av studentenes læringsresultater gjennomføres stort sett ved innleverte skriftlige oppgaver. Evalueringsgruppen har ikke tilstrekkelig kjennskap til hva som etterspørres i disse oppgavene i forhold til læringsmålene, og det er derfor vanskelig å

vurdere hvor hensiktsmessige de er for formålet. Tatt i betraktning at emneundervisningen ikke er obligatorisk, kan dette være den eneste muligheten programmet har for å vurdere hva studentene har lært. Mange av læringsmålene handler om å kunne 'redegjøre for' eller 'drøfte' noe. De evalueringsformene som benyttes vil stort sett kunne egne seg til dette. Når det gjelder mål om å 'ha innsikt i' vil eksamensformens egnethet avhenge av hva en legger i en slik målformulering. Når det heter i programmets egevaluering at vurderingsformene "er både prosess- og resultatorienterte," kan en lure på hvordan vurderingen av (hvilke?) prosesser foregår med de valgte vurderingsformene i emner der deltakelse i undervisningen er frivillig.

Evalueringsgruppen ser behovet for å begrense arbeidsmengden ved eksamen i et program med mange mindre emner og dermed hyppige 'eksamener'. Det er samtidig viktig at tilliten til en valid og reliabel bedømmelse opprettholdes. Med til dels bare én bedømmer/sensor, kan dette være problematisk. En bør derfor vurdere om resultatene fra 'hovedbedømmer' og 'tilleggsbedømmer' for de utvalgte oppgavene bør offentliggjøres som dokumentasjon av graden av bedømmersamsvar. Ikke minst i en situasjon som denne, bør programmet raskt få på plass den tilsynssensoren som reglene forutsetter.

Den summative vurderingen av masteroppgavene virker tilfredsstillende, men en bør overveie om en formativ midtveisvurdering av masteroppgavene kunne innføres som et bidrag til økt gjennomstrømming (se nedenfor om dette).

Internasjonalisering

I programbeskrivelsen for masterstudiet i Sykepleievitenskap kommer det frem at instituttet har utvekslingsavtaler med flere utenlandske institusjoner. To universitet i USA nevnes her.

Det virker ikke som studiet rekrutterer utenlandske studenter eller mange norske studenter med annen etnisk bakgrunn enn norsk.

Personalet publiserer også internasjonalt, selv om det er stor variasjon mellom enkeltpersoner mht dette.

En kan ikke se at Sykepleievitenskap legger vekt på å stimulere til at deler av studiene tas ved utenlandske universitet eller at studiet har jevnlig besøk av gjesteforelesere fra andre land enn Norge. Ut fra listen over ansatte, ser det ikke ut til at det for tiden er ansatt vitenskaplig personale fra utlandet, heller ikke i gjestestillinger.

Når det gjelder internasjonal rekruttering av både studenter og vitenskapelig personale, kan avdelingen ha et utviklingspotensial. Internasjonal publisering virker derimot mer tilfredsstillende (se også nedenfor).

RAMMEKVALITET

Undervisningsfasiliteter.

Seksjon for sykepleievitenskap deler undervisningsfasiliteter med Institutt for allmennmedisin og samfunnsmedisin i Fredrik Holst Hus. Seksjonen har råderett over ett undervisningsrom ('Klasserommet') som kan ta inntil 40 studenter. Seksjonen kan også bestille store og små grupperom som er plassert i kjelleren. I tillegg er det to grupperom i Stjerneblokken, der de ansatte har kontorer, som også kan benyttes. I Frederik Holst Hus er det også et større auditorium med plass til 80 personer og et pc-rom med 15 PC-er.

I seksjonens egevaluering kommenteres dette. Kjernetiden for undervisning på emnene i første studieår er tirsdag til torsdag. Dermed benyttes Klasserommet på mandag og fredag til mastergradseminarer og analysekurs i programmets andre studieår. Auditoriet oppgis å være lite tilgjengelig til større arrangementer som for eksempel studiestart, pga andre reservasjoner. Seksjonen har derfor måttet leie en del undervisningsrom andre steder. Tilgangen til grupperom sies å fungere godt. PC-rommet er derimot lite egnet pga for få og delvis defekte PC-er og dårlig ventilasjon.

Fordi emnene i masterstudiets første år ikke kjøres parallelt, er det tilstrekkelig med ett klasserom. Når deltidsstudiet eventuelt gjøres om og/eller den nye programinnretningen eventuelt kommer inn, vil romforholdene neppe være tilstrekkelige.

De vitenskapelig ansatte og studiekoordinatoren har kontorer i Stjerneblokken. Studentene besøker Stjerneblokken for å bruke grupperommene der, eller når de har avtaler med ansatte eller studieveilederen. Dermed treffer studentene i liten grad de ansatte på uformelt vis. Dersom studentene ønsker å benytte biblioteket, er dette plassert ved Rikshospitalet.

Universell utforming

Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven som trådte i kraft 1. januar 2009, stiller krav til universell utforming for å sikre likestilt deltakelse for alle norske borgere i samfunnet.

Universell utforming innebærer at tilgjengeligheten for personer med nedsatt funksjon i størst mulig grad løses gjennom tiltak integrert i produktutforming, arkitektur, planlegging og tjenesteyting. (Standarden NS 11001 "Universell utforming av byggverk og tiliggende uteområder" er nettopp fastsatt.)

Undervisningslokalene som benyttes til undervisningen er lokalisert til dels i 3. etasje i Frederik Holsts Hus, dels på ulike grupperom rundt i Stjerneblokken. Det er dørterskler inn til alle grupperom.

Det er trappefri atkomst til både Fredrik Holst Hus og til Stjerneblokkens første etasje. Det er tilgang til heis i begge husene, men Stjerneblokkens heis er vanskelig tilgjengelig og

avlåst/plassert i en gang som ikke tilhører instituttet, men boligene i resten av blokken. For å komme frem til heisen i Stjerneblokken, må rullestolbrukere benytte en annen inngang som er låst og som må åpnes spesielt.

Så vidt vi kjenner til, foreligger det ingen tilrettelegging for svaksynte.

Det er handikoptoaletter plassert både i kjelleretasjen og i 3. etasje i Fredrik Holst Hus, samt i begge etasjer i Stjerneblokken. Atkomsten til kjellerens handikoptoaletter er imidlertid noe problematisk fordi brukerne må gjennom to tett påfølgende dører som delvis går igjen av seg selv.

Evalueringsgruppen har bare inspisert undervisningsrommene sporadisk. Den beskrivelsen som er gitt fra seksjonens side kan imidlertid tyde på at romforholdene ikke er tilfredsstillende.

Stillinger og personale

Seksjon for sykepleievitenskap har et fagmiljø som består av tre professorer, to professorer II, tre førsteamanuenser, én amanuensis og 21 stipendiater. Totalt er dermed seks faste vitenskapelig ansatte i 100 prosent og én i 80 prosent stilling involvert i undervisning og veiledning av både master- og doktorgradsstudenter.

De vitenskapelig ansatte fordeler seg på to forskningsgrupper: 'Gruppe for eldreomsorgsforskning' (GEOF) og 'Kompetanse i sykepleien' (KiS). Førstnevnte gruppe har eksistert i flere år og har noe ekstern finansiering, mens sistnevnte er relativt nyetablert og i startgroppen.

Det vitenskapelige personalet har ansvar for utdanningen av phd-kandidater i tillegg til driften av mastergradsprogrammet.

Det formelle kompetansenivået for de ansatte må ut fra dette anses tilfredsstillende for å kunne gjennomføre et masterprogram av et slikt omfang. Antall stipendiater (som også skal ha veiledning) kan synes høyt i forhold til antall ansatte med veiledningskompetanse på PhD-nivå (som også skal veilede masterstudenter), men vi forstår det slik at mange PhD-studenter har hovedveiledere utenfor seksjonen.

Evalueringsgruppen har gjort en (forholdsvis grov) gjennomgang av de vitenskapelig ansattes publiseringsvirksomhet, slik den fremkommer i FRIDA. Den omfatter bare de fast ansatte (ikke stipendiat- eller II-stillinger) for perioden 2005-2010. Det er ikke skilt mellom ene-forfatterskap og med-forfatterskap og det er ikke beregnet publiseringspoeng, men det er skilt mellom publikasjoner på nivå 1 og 2.

Gjennomgangen viser et gjennomsnittlig omfang på 10,4 publikasjoner på nivå 1 og 5,6 på nivå 2 per person samlet for denne seksårsperioden eller et gjennomsnitt per person og år på henholdsvis 1,7 og 0,8 publikasjoner.

Produksjon av vitenskapelige publikasjoner fra 2005-2010 er ulikt fordelt mellom de ulike lærerne, med et gjennomsnitt på 16 og en variasjon på 3-35.

Evalueringsgruppen har fått oppgitt følgende fra instituttet: Bortsett fra 2006 har instituttet hatt en publiseringsvirksomhet over gjennomsnittet for Det medisinske fakultet og over gjennomsnittet for UiO på nivå 1 og 2. I 2008 og 2010 var 50-60 prosent av publikasjonene på nivå 2. Ellers ligger andelen publikasjoner på nivå 2 ved instituttet på over 20-30 prosent de andre årene. Publikasjonene er ganske jevnt fordelt mellom KiS og GEOF.

Evalueringsgruppen har ikke hatt muligheter til å etterprøve disse resultatene. Det fremgår ikke hvordan disse tallene fordeler seg på de to seksjonene.

Ut fra dette anser evalueringsgruppen at de fast vitenskapelig ansatte har et publiseringsomfang og -nivå som klart tilfredsstillende normal publiseringsvirksomhet.

Administrativt personale

De administrativt tilsatte arbeider til dels ved begge seksjoner eller har stillinger definert på instituttnivå. På seksjonsnivå er det ansatt en studiekonsulent og en rådgiver.

RESULTATKVALITET

Gjennomstrømming

Det har vist seg svært vanskelig å få tilgang til data som viser hvor mange av dem som blir tatt opp på studiet som gjennomfører og i hvilken grad dette skjer på normaltid eller med ulik lengde på forsinkelsen. Data som skal brukes for dette formål hentes fra Felles studentregister ved UiO (FS). Det er her ikke mulig å følge et kull (den gruppen som har samtidig opptak og start på studiet) for å se hvordan studieførløpet for disse er. De tallene som fremkommer f.eks som 'begynt på studiet' omfatter dels de som starter som nye en bestemt høst, minus dem som likevel (av ulike årsaker) ikke egentlig kommer i gang med studiet, pluss dem som har vært tatt opp på et tidligere kull men har hatt permisjon eller har strøket – og så begynner igjen. Av et slik 'kull' fremkommer det at noen så har trukket seg eller sluttet underveis i studiet, at noen er 'utgått' eller 'inndratt' og noen er 'ukjent'. Til slutt står en så igjen med noen som har fullført på normaltid eller med ett års eller to/flere års forsinkelse, uten at en dermed vet hvem i de forskjellige kategoriene som hører til det opprinnelige kullet (slik dette ble beskrevet i tab. 1 foran i rapporten).

Til tross for iherdig arbeid med å 'presse' mening ut av den tilgjengelige statistikken (FS) fra instituttets side (en stor takk til rådgiver Svein Haglund!) har vi måttet gi opp å presentere et tilfredsstillende bilde av gjennomføringen på mastergradstudiet i sykepleievitenskap.

Vi har likevel valgt å presentere en grov tallmessig oversikt over gjennomstrømming – som dokumentert ovenfor med mange feilkilder – og har da valgt å gjøre det (som en illustrasjon)

bare for de studentene som fremstår i statistikken som heltidsstudenter (en status som for øvrig kan ha skiftet flere ganger i løpet av studiet). Da får vi følgende tabell:

Tab. 2: Gjennomstrømming* for perioden 2002 – 2007 – Heltid.

	Kull	Kull	kull	Kull	Kull	Kull	Totalt
Sykepleievitenskap heltid	2002	2003	2004	2005	2006	2007	
Begynte på studiet	11	38	50	27	35	28	189
Fullførte til normert tid	1	9	15	11	3	7	46
Fullførte med ett års forsinkelse	5	9	3	2	8	1	28
Fullførte med to års el mer forsinkelse		1	2	2			5
Fullført totalt	6	19	20	15	11	8	
Fullført etter norm %	9	24	30	41	9	25	24
Fullføringsprosent totalt	54	50	40	56	31	29	42

* Det tas store forbehold om kvaliteten på de tall som presenteres i tabellen.

Av heltidsstudentene var det for perioden samlet 24 prosent som fullførte på normert tid. På ”topp” kommer 2005-kullet med 41 prosent, mens det for kullene i 2002 og 2006 var bare 9 prosent som fullførte på normert tid. Om vi inkluderer to år eller mer forsinkelse, er det for perioden samlet 42 prosent som har fullført. For tre av kullene er det halvparten, eller noe i overkant av det, som har fullført, mens det for to av kullene bare er ca 30-40 prosent som har fullført. Ser vi på de fire første kullene (2002-2005), som har hatt god tid til å fullføre, kan det virke som at sjansene for å fullføre er små dersom man ikke har gjort det innen ett år i tillegg til normalstudietiden.

Som nevnt ovenfor presenterer vi ikke resultatene for deltidsstudentene, men de (usikre) tallene vi har til disposisjon indikerer at det er relativt få av disse studentene som har fullført studiet.

Mange forhold påvirker hvor lang tid studentene bruker på masterstudiet, og en del av dem har sammenheng med forhold som ligger utenfor programmets kontroll. I noen grad gjelder det kompetansen til dem som rekrutteres til studiet, men også hvordan studentene fordeler tiden mellom studier, familie og lønnsarbeid. Det er imidlertid vanskelig å vite hvilken relativ betydning ulike forhold kan ha for gjennomføringstiden. Det sentrale må være å se på gjennomføring i lys av faktorer som kan påvirkes fra miljøene som tilbyr programmene. I det perspektivet kan grad av gjennomføring også tolkes som uttrykk for at en lykkes med opplegget.

I surveyen ble studentene som var forsinket i sin studieprogresjon bedt om å angi grunner for dette. Den største gruppen oppgir ”omsorgsoppgaver” som grunn til forsinkelsen, men også

”for mye lønnsarbeid ved siden av studiene” forsinker studentene. Forholdsvis få oppgi utilfredsstillende veiledning til masteroppgaven som grunn.

Evalueringsgruppen har henvendt seg til Studieavdelingen sentralt ved UiO for å få tall for gjennomstrømming på andre mastergradsprogrammer som det kan være aktuelt å sammenligne med, men vi har ikke fått svar på dette til tross for purring.

En (tilfeldig) sammenligning med gjennomstrømmingen på tre mastergradsprogrammer i pedagogikk, viser at fullføringsprosentene der også ligger mellom 40 og 60 prosent for tilsvarende årskull.

Evalueringsgruppen ser det slik at gjennomføringstiden på masterstudiet er lang for mange studenter og at en alt for høy andel av studentene ikke gjennomfører studiet i det hele tatt, selv etter en betydelig forsinkelse. Vi vet for lite om hvordan tilsvarende gjennomføringstall er for andre mastergradsprogrammer ved UiO. Uansett er en gjennomføringsandel på under 60 prosent, selv etter mange års studietid, totalt sett et utilfredsstillende resultat – ikke minst for den enkelte student som ikke gjennomfører.

Det forhold at det ikke har vært mulig for programmet å fremskaffe statistikk for gjennomføring som viser hvor stor andel av et årsinntak av studenter som gjennomfører på normaltid og med ulik forsinkelse, indikerer at instituttet/seksjonen på dette punktet mangler viktige styringsdata. Dette er spesielt uheldig siden studiepoeng og studiegjennomføring er en nøkkelfaktor for tildeling av midler til studieprogrammer både fra departementet til UiO og internt mellom programmer innen UiO.

Vi mener at en bedre tallmessig oversikt over gjennomstrømmingen i form av ’studieforløpsanalyser’ vil være til hjelp, særlig hvis man på den måten kan identifisere kritiske punkter i programmet der studieprogresjonen stopper opp eller forsinkes for mange studenter, og sette inn tiltak der.

Karakterfordeling ved mastergradsstudiet.

Det benyttes graderte karakterer på alle eksamener unntatt SYKVIT4310. Til dette emnet er eksamensarbeidet en prosjektbeskrivelse som danner grunnlag for tildeling av veileder til mastergradsarbeidet. Der gis det bestått/ikke bestått. Seksjonen bruker hele karakterskalaen og C er snittkarakter for de fleste emnene de siste årene.

Det er avlagt 61 oppgaver ved Avdeling for Sykepleievitenskap fra og med 2007 frem til og med V-2010. Av disse oppgavene er det 55 beståtte oppgaver. Dette gir en strykprosent på masteroppgaven på 10 prosent. Gjennomsnittskarakteren disse årene er en sterk C og fordelingen er svakt positivt skjev. I egnevalueringen kommer det frem at seksjonen i flere år har vært aktivt med i UHR’s arbeid for å sikre lik og rettferdig bruk av karakterer.

Kjennetegn ved mastergradsoppgavene

Hva som karakteriserer ulike mastergradsoppgaver som blir avlagt ved avdelingen, kan si noe om hvilke kvaliteter ved det vitenskaplige arbeidet som blir vektlagt i utdanningen. Ved avdelingene for sykepleievitenskap og helsefag, blir de fleste mastergradsoppgaver publisert på <http://www.duo.uio.no>. I forbindelse med vurderingen av programkvaliteten, ble det foretatt en gjennomgang av mastergradsoppgavene avlagt mellom 2007 og 2009, og som var publisert på duo. De som ikke er publisert i duo, er heller ikke blitt vurdert av komiteen.

Ved avdeling for sykepleievitenskap er det publisert 40 oppgaver i denne perioden.

3/4 av disse oppgavene anvendte en kvalitativ tilnærming til forskningsspørsmålene. Knapt 1/4 anvendte en kvantitativ tilnærming til forskningsspørsmålene. En oppgave var klausulert, slik at den metodisk ikke lot seg bestemme.

I tillegg ble det gjort en vurdering i forhold til om oppgavene syntes å være en del av et større forskningsprosjekt, eller en enkeltstående oppgave, for å se om studentenes forskning inngikk i større forskningssammenhenger eller i seksjonens satsningsområder.

Gjennomgangen viste at bare tre oppgaver syntes å være del av et større prosjekt. Fem oppgaver var her vanskelig å vurdere.

Til sist ble det vurdert i hvilken grad oppgavene syntes å være generert ut fra kandidatens egen praksis. Vel 80 % ble vurdert å være generert ut fra kandidatens egen praksis.

Tre syntes å være generert ut fra avdelingens forskning, mens fire av oppgavene var vanskelig å vurdere. Se også kommentarer om dette under 'Undervisningsformer' foran i rapporten.

SAMLET VURDERING

Er målene godt formulert og hensiktsmessige?

Formål og mål for programmet og for de enkelte emnene er klart og gjennomgående punktvis formulert og viser til mål på ulike kravnivå. De vil – uten store endringer – kunne innpasses i det nasjonale Kvalifikasjonsrammeverket som studier ved UiO nå skal forholde seg til.

Det ene av de tre formålene som beskrives for studieprogrammet – Fagutvikling og forskning – vektlegges tydeligst i målene for programmets ulike emner. Emnemålene leder klart frem mot arbeidet med masteroppgaven. For det aller meste dreier det seg om kunnskapsmål og noe om ferdigheter, men innslag av holdningsmål er svakt (bortsett fra en kritisk holdning til forholdet mellom vitenskap og praksis i sykepleien og en forpliktelse på forskningsetiske overveielser). Bortsett fra dette virker målene for programmet hensiktsmessige.

Er målene for programmet oppnådd?

Gjennom å ha skaffet seg et meget begrenset innsyn i eksempler på masteroppgaver har Evalueringsgruppen grunn til å tro at studenter som gjennomfører mastergradsprogrammet har tilegnet seg kunnskaper og ferdigheter av betydning for å kunne gjennomføre fagutvikling og enklere forskning på sitt yrkesfelt.

Det er imidlertid vanskelig for Evalueringsgruppen å ta nærmere stilling til studiets eksterne validitet fordi vi mangler data om hvilke stillinger ferdige kandidater går inn i etter utdanningen, hvordan de opplever sin kompetanse i disse stillingene og hvordan studiet har bidratt til denne.

Dette er derfor et felt der studieprogrammet kan ha behov for forskningsbasert kunnskap som grunnlag for videre studieplanutvikling. Muligheten for å få tilgang til slike forskningsresultater gjennom et prosjekt der mastergradstudenter fungerer som forskere, bør derfor overveies.

Er studiekvaliteten tilfredsstillende? Tiltak for å forbedre den.

Evalueringsgruppens samlede vurdering er at studiekvaliteten i dette programmet, slik den er beskrevet ovenfor, er tilfredsstillende og til dels god. Vi har pekt på følgende tiltak:

- Studieprogresjonen for (spesielt) deltidsstudentene bør vurderes omorganisert slik at programmet for denne store studentgruppen er lettere å følge ved siden av jobb.
- Selv med relativt små studentkull blir det – med dagens undervisningsopplegg i de kursene der studentene arbeider med utviklingen av eget mastergradsprosjekt – for lite tid til tilbakemelding på det enkelte prosjekt og for begrensede muligheter til å se de ulike prosjektene i sammenheng. En bør her vurdere om bruken av lærerressursene kan endres.
- Mange studenter knytter sin masteroppgave nært til egen yrkespraksis. Selv om dette har mange positive sider og kan bidra til utvikling av kvalitet i slik praksis, kan det også være vanskelig for studentene å frigjøre seg noe mer fra sin praktikerrolle for å innta en forskerrolle i dette arbeidet. Denne tendensen bidrar også til at masteroppgavene i høy grad blir individuelle prosjekter som dermed ikke bidrar like mye til en *felles* kunnskapsutvikling i faget.
- Evalueringsgruppen vil tilrå at programledelsen ser på den beskrivelsen som er fremkommet av studentenes opplevelse og vurdering av undervisningstilbudet gjennom den surveyen som er gjennomført og vurderer muligheter for å skape et noe mer variert tilbud mht undervisningsformer og arbeidsmåter.
- Det kan kanskje være behov for å klargjøre hva det innebærer at en del av vurderingsformene er 'proessorienterte' og om/hvordan dette skal fungere som ledd i den summative vurderingen i et studium med lite obligatorisk deltakelse.

- Programmet må raskt få oppnevnt en tilsynssensor. Vedkommende bør bli se på antallet og bruken av bedømmere (herunder ekstern sensor) ved studiets eksamener.
- Seksjonen bør drøfte sitt forhold til UiOs internasjonalsiseringspolicy både mht norske studenters opphold ved andre læresteder og opptak av internasjonale studenter.
- Andelen av studenter som gjennomfører studiet – ikke minst på normaltid – er en utfordring for mange mastergradsprogram – også for dette. Særlig gjelder det for deltidsstudentene. En bedring av den løpende kartleggingen av studieprogresjonen for studentene (studieforløpsanalyser) vil være et nødvendig hjelpemiddel for å skaffe seg oversikt over situasjonen og identifisere kritiske faser i progresjonen for ulike studentgrupper og sette inn tiltak.

Bør studieprogrammet videreføres, endres eller nedlegges.

Evalueringsgruppen mener bestemt at et studieprogram på masternivå i sykepleievitenskap i tråd med eksisterende planer bør videreføres, evt med noen endringer (se ovenfor).

Evalueringsgruppen mener å ha registrert at det ikke er gjensidig interesse for nærmere samarbeid mellom masterprogrammene i Helsefagvitenskap og Sykepleievitenskap. Gruppen har ansett at spørsmålet om en eventuell integrering av de to mastergradsstudiene ligger utenfor dens mandat.

Oslo, 8.12.2010

Hedda Eik Grape

Gunnar Handal

Line Nortvedt

Edel Jannecke Svendsen

Lars Inge Terum